

MARIBORSKI VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2465
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.400

„JUTRA“

Legitimizem in teroristi

Gnusi atentat v Marseillesu je vzbudil v evropskem tisku obširno debato o mednarodni teroristični organizaciji srednje Evrope, in listi napravljajo zanimive zaključke. Prav posebno interesantna so v tem oziru razmišljanja nemškega tiska, ki je ob strašni nesreči, ki je zadela z marseilleskim atentatom naš narod in našo državo, pokazal napram nam redko doseženo objektivnost in izražanje iskrenih simpatij, dasi so skušali tako mednarodni teroristi sami, kakor tudi razni faktorji vreči prav na Nemčijo črno senco sokrivde. To je bilo storjeno v imenu nemškega tiska, in tudi ta namen nam je danes razumljiv ter nam marsikaj pove in pojasni, kar bi nam ostalo morda precej temno in nerazumljivo. Ta nemški tisk je namreč pokazal s prstom naravnost na tesno zvezo med delom mednarodnih srednjeevropskih teroristov in delom srednjeevropskih legitimistov, in reči moramo, da je zadel v črno, dasi je v tem le en del podtalnih gonov in namenov teroristov, ki so sicer bolj mnogostranski.

Med drugim se namreč delo teroristov tesno strinja tudi s tistim, kar žele in hočejo legitimisti. Legitimizem, ki ima svoji središčni v tistih dveh enotah bivše dvojne monarhije, ki sta ohranili, dasi deljeno, stari imeni, širi stalno svoje polipske lovke tudi preko teh meja v pokrajine, ki naj bi se po željah legitimistov »vrnile k materi domovini« in tako obnovile nekdanjo moč in slavo. Stremelje legitimistov je zato že zgodaj spoznalo, da bi se teroristi dali dobro vpreči v njihov voz. Prav gotovo zato ni le golo naključje, da nahajamo med vodilnimi imeni legitimistov može, ki niso ne nemške ne madžarske narodnosti. Prav ti može so pa tudi postali vez med tujim legitimizmom in teroristi, ki so v svoji blazni in zločinski zaslepljenosti izgubili iz rok svoje lastno krmilo in postali tako plačani pomagači tujih interesov in s tem izdajalci najpogostejše in najvulgarnje vrste. Razmere so ponovno pokazale, da odgovorne vlade obeh središč legitimizma nimajo nič skupnega s samim legitimizmom, razen tega, da ga tolerirajo, ko bi ga lahko zatrle do korenin. Pač pa se legitimizem čudno ujema s stremeljenji neke druge velike mednarodne sile, ki mu zato tudi ne odreka svojega blagoslova.

Legitimizem je bil torej tisti, ki je prvi iztegnil svoje lovke po teroristih in jih napravil za svoje voljno in uslužno orodje. Pričakoval je namreč, da bo z njihovo pomočjo zrušil Jugoslavijo in s tem omajal do podretnosti tudi ostalo stavbo novega reda v Podonavju, t. j. celotno malo antanto! Ako bi padla Jugoslavija, bi utegnili pasti tudi Češkoslovaška in Romunija in potem bi napočil za legitimiste veliki trenutek možnosti izpolnitve njihovih mračnih sanj. In ker je legitimizem Nemčija prav tako na poti kakor mala antanta in v njej zlasti Jugoslavija, nam postane tudi na mah razumljivo, zakaj so dobili teroristi naročilo, naj v primeru, da bodo ujeti, izpovejo, da so imeli svojo centralo v Nemčiji in so od tam organizirali svoje zločine. Legitimisti so hoteli prvič odvrniti s tem od sebe vsak sum, na drugi strani pa zadel v živo istočasno Nemčijo in Jugoslavijo, odnosno celotno malo antanto. Toda ta namera se jim ni posrečila, računali so preveč naivno. Jugoslavija se ne le ni podrla, ampak je postala še stokrat bolj trdna, kakor je bila, mala antanta je tudi le še bolj okrepila svojo tesno med-

Atentat prekinil kontakt med Parizom in Rimom

Laval more začeti samo čisto na novo in pod docela drugačnimi pogoji pogajanja za medsebojno zblizanje

PARIZ, 27. oktobra. Protifašistična »Giustizia e Libertà« objavlja članek »Po Marseillesu«, v katerem pravi, da je akcija, katero je vodil Barthou za zblizanje z Italijo bila po marseilleskem atentatu presekana, in je zato danes možnost za nadaljevanje zblizovanja med Italijo in Francijo na eni ter Italijo in malo antanto na drugi strani manjša, kakor je bila kdajkoli prej. Barthou je hotel v pogajanjih z Italijo doseči konkreten sporazum, ki naj bi popolnoma razjasnil položaj v Evropi. Znano je, da je Mussolini po svojem delegatu Aloisiju zahteval v Ženevi, da se Italiji da neke vrste monopol za obrambo Avstrije. Ta monopol bi bile morale dati Italiji Francija, Anglija in

mala antanta. Toda to zahtevo sta Anglija in mala antanta odločno odbili. Anglija je to storila zaradi tega, ker se noče mešati v notranja vprašanja Evrope in se hoče za vsako ceno izogniti vsakemu angažiranju v vojni, ki bi eventualno mogla nastati. Mala antanta, v prvi vrsti Jugoslavija, je pa odbila Mussolinijev predlog zaradi tega, ker ne želi in ne more dopustiti, da se italijanski politično-vojaški protektorat v Avstriji uvede na isti način, kakor se je v Albaniji. Jugoslavija ne more nikoli dovoliti, da bi fašisti pritiskali nanjo iz Tirane, Celovca in Grada. Pa tudi Barthou sam ni bil naklonjen taki rešitvi avstrijskega vprašanja in je odklonil zahtevo, po kateri

naj bi Avstrija prišla pod protektorat Italije, je pa pri tem vendarle hodil srednjo pot in se trudil kljub skepticizmu, ki se je tudi pri njem opazal, spraviti v sklad italijansko fašistično tezo s tezo male antante. Zaradi tega je tudi kralj Aleksander potoval v Francijo. Novi zunanji minister Laval sedaj ne more hoditi po isti poti, kakor Barthou, ker je med Francijo in Italijo marseilleski atentat prekinil prejšnji kontakt. Laval more začeti samo nova pogajanja, in sicer pod pogoji, ki so mnogo različni od onih na podlagi katerih se je mogel pogajati Italijo Barthou.

Položaj preiskave o atentatu

ARETACIJA PERČEVIČA. VPRAŠANJE IZROČITVE PAVELIČA IN KVATERNIKA TER PREISKAVA.

PARIZ, 27. oktobra. Na zahtevo francoske policije je bil sedaj na Dunaju aretiran bivši avstrijski polkovnik Ivo Perčević, eden glavnih Paveličevih sodelavcev, ki je vežbal tudi atentatorje na Madžarskem. Francoska in ostala evropska policija deluje še vedno s polno paro in nam vsak dan lahko pripravi nove senzacije. Kljub temu pa je v preiskavi nastal nekak premor, ker mora Francija čakati na izročitev Paveliča in Kvaternika, da s konfrontacijo obeh z Rajčcem, Pospisilom in Kraljem odkrije nova ozadja.

Toda Pavelič in Kvaternik bosta, ako se bo to sploh zgodilo, izročena v najboljšem primeru šele čez nekaj tednov, ker bo procedura zelo dolga. Prav tako bo trajalo tudi dolgo, preden bo Belgija izročila Periča. Uloga Georgijeva je pa že docela razjasnjena in tudi to je gotovo, da so Rajčci, Pospisili in Kralj njegovi najbližji komplici. Vsi trije so zaprti v Marseillesu in bodo najbrže jutri prepeljeni v Pariz. Važno je sedaj le to, kdaj je Kralj pobegnil v Marseillesu, pred ali po atentatu?

Zblizanje Francije in Nemčije

LAVAL BO SKUŠAL DOSEČI Z NEMČIJO SPORAZUM V DIREKTNIH POGAJANJH.

PARIZ, 27. oktobra. Tukajšnji listi poročajo, da se v francoskem zunanjem ministru pripisuje izredno velika važnost obisku francoskega poslanika v Berlinu pri Hitlerju. Govori se, da namerava Laval, dasi ne misli prekiniti preliminarne pogajanje z Italijo, izvršiti neke važne korekture političnih direktiv, katerih se je v razmerju do Nemčije posluževal pokojni Barthou. Laval namerava napraviti nov poizkus za zblizanje Francije in Nem-

čije. Tokrat bi se zblizanje skušalo doseči z direktnimi pogajanjmi med Parizom in Berlinom. Pogajanja bi se lahko vršila naglo, ker je berlinski poslanik François-Poncet intimen prijatelj sedanjega zunanjega ministra Laval in zato ne bo potreboval vedno podrobnih instrukcij. Laval mu v vsakem oziru popolnoma zaupa. Prvi korak na poti do zblizanja bi bila korektura znanega Barthoujevega memorandumu o saarskem vprašanju.

Kompromis radikalov

BEOGRAD, 27. oktobra. Seja narodne skupščine je bila otvorjena včeraj ob 10.30. Prečitani so bili najprej ukaz o otvoritvi novega zasedanja. Nato je predsednik obvestil zbornico, da je umrl narodni poslanec Vasilij Grgić, zaslužni nacionalni delavec, ki je vse svoje življenje posvetil delu za ustanovitev Jugoslavije. Potem je bila prečitana listina o sestavi nove vlade in vladna deklaracija, ki govori večinoma o blagopokojnem

sebojno povezanost, Nemčija pa je oprana.

Po vsem tem ni zadosti, da se razčenejo in uničijo le tolpe teroristov, razgnati in uničiti se mora tudi legitimizem sam! Kajti kakor je našel sedaj poslušno orodje v vrstah Paveličevih in Perčevićevih ljudi, tako ga bo prihodnje lahko našel v vrstah kakršnih drugih skupin. Ker legitimizem je že po svoji temeljni

kralju Aleksandru, o potrebi nadaljevanja njegovega dela in utrditvi domovine. Potem izreka zahvalo narodu in tujini za sočustvovanje ob prebriski izgubi. Podoben dnevni red je imela tudi seja senata.

Delo narodnega predstavništva

PARIZ, 27. okt. Francoska radikalna stranka je imela te dni v Nantesu kongres, katerega se je udeležilo oko-

losto mračnaška plesen, ovirajoča zdravo rast stvari novega reda v Podonavju. Je to nazadnjaška, podzemlj-ska sila, ki korenini še vedno v tisti preteklosti, ki se kot že segniti kadaver ne da nikoli več obuditi k novemu življenju. In ker ne more voditi do nobenega cilja, je le nevaren strup, ki se zato mora z mednarodnim sodelovanjem izločiti iz podonavskih organizmov! -r.

li 1800 delegatov. Kongres je bil zelo buren in se je splošno pričakovalo, da se bo stranka razcepila, kar se pa ni zgodilo. Dosežen je bil kompromisni sklep glede stališča Doumerguejeve ustavne reforme, ki se je izrazil tudi v komunikatu. Kongres je skoraj soglasno sprejel Herriotovim željam ustrezajočo resolucijo, v kateri naglašajo radikalne stranke, da sodeluje pri vsaki reformi, ki bo stremela po večji stabilnosti vlade in boljšem poslovanju uprave, ne more pa soglašati z ukrepi, ki bi podpirali osebna stremelja nja po oblasti proti republikanski svobodi.

NAŠI NOVI PARNIKI.

SPLIT, 26. okt. Mimo »Jadranske plovidbe«, ki je sklenila nabaviti si nov parnik tipa »Prestolonaslednik Peter«, je sklenil tudi »Jugoslovanski Lloyd« nabaviti potniški parnik tipa »Kraljice Marije«, ki bo še modernejši in bo urejen tudi za prevoz blaga. Ta novi parnik bo imel 15dnevno progo med lukami Egipta in Jugoslavije.

ODLIKOVANJE PIETRIJA.

BEOGRAD, 27. oktobra. Jugoslovanski pariški poslanik dr. Spaljković je izročil francoskemu mornariškemu ministru Pietriju, ki se je udeležil pogrebnih žalnih svečanosti v Beogradu red Belega orla prve stopnje.

SCHUSCHNIGG SE OTRESA GÖMBÖSA.

DUNAJ, 27. oktobra. Avstrijski zvezni kancelar Schuschnigg je odklonil Gömbösev predlog, naj bi potoval skupaj z njim v Rim na konferenco k Mussoliniju. Schuschnigg je to storil iz zunanjepolitičnih razlogov. Tako se bo Schuschnigg posebej sestal z Mussolinijem in na ta način odpade nameravana konferenca šefov vseh treh vlad.

FUZIJA BALKANSKE IN MALE ZVEZE.

CARIGRAD, 27. okt. Iz Ankare po-minister Jevtić na konferenci balkanske zveze predlagal fuzijo balkanske zveze in male antante.

NOV USPEH BOLGARSKE POLICIJE.

SOFIJA, 27. okt. Poleg Kirila Dragova so oblastva izsledila in aretirala tudi znanega makedonskega terorista Nasteva. Oba sta bila že včeraj pripeljana v Sofijo.

Dnevne vesti

Široko razpredena mreža krivcev marsejske tragedije

V SOLNOGRADU ARETIRANI PONAR EJEVALEC POTNIH LISTOV JE BIVŠI VINSKI TRGOVEC VINKO STOKLAS, IZ ŽETAL PRI ROGATCU.

Temni elementi, ki so rovarili v tujini proti naši državi, so se posluževali vseh sredstev. Obširne preiskave zaradi ogabnega atentata na našega ljubljanskega kralja v Marseillesu so dognale, da so imeli gnusni atentatorji in njih intelektualni vodje mimo drugih sredstev tudi prave tiskarje za ponarejanje potnih listov. Kako daleč so segale niti zločinske tolpe, pa bo dognala šele nadaljnja temeljita preiskava, ki jo vrše skoraj po vseh državah.

V Solnogradu je bil 15. t. m. aretiran mednarodni pustolovec Vinko Stoklas. Za Stoklasom je bila izdana leta 1928. tiralica in ko se je njegovo ime pojavilo v listih, so naše varnostne oblasti bile takoj na jasnem, da je aretiranec zloglasni in nevarni goljuf Vinko Stoklas, bivši vinski trgovec iz Žetal pri Rogatcu. Stoklas je bil rojen 26. junija 1889., pristojen v Leskovec pri Ptuj. Bil je že nešteto krat kaznovan zaradi najrazličnejših goljufij in ponarejanj lažnih denarnih listin. Njegov kazenski list, ki ga hrani mariborsko okrajno sodišče, je ves popisan in skoro ni paragrafa, zoper katerega bi se Stoklas ne bil pregrešil. Obsodilo ga je že večkrat ljubljansko sodišče, v Curihi je bil leta 1922. obsojen

zaradi ponarejanja svojih listin, vojno sodišče v Gradcu ga je leta 1913. obsodilo zaradi hude kršitve službenih predpisov, velike goljufije in dezerterstva, duhajsko okrajno sodišče ga je obsodilo zaradi ponarejanja podpisov na menicah, leta 1928. pa je bil pred mariborskim okrajnim sodiščem obsojen zaradi prevar in goljufij na 5 let težke ječe. Po izrečenju obsodbi se je Stoklas, ki je skozinskoz premeten kriminalni tip, posrečilo pobegniti iz naše države v tujino. Tam je prišel v stike z zločinsko tolpo, ki je rovarila proti naši državi, saj je bil Stoklas zaradi protidržavne gonje že leta 1920. obsojen pred ptujskim okrajnim sodiščem.

V Solnogradu so Stoklasa aretirali v trenutku, ko je prispel iz Monakovega. Pri njem so našli 2 ponarejena potna lista. Nadaljnja preiskava je ugotovila, da je bil Stoklas spreten ponarejevalec potnih listov. Avstrijske oblasti so na zahtevo naših izročile Stoklasa, ki so ga včeraj preko Maribora prepeljali v Beograd, kjer ga bodo še nadalje zasliševali. Naše oblasti so namreč trdno prepričane, da je bil Stoklas v dobri zvezi z drugimi falsifikatorji potnih listov.

Osem in dvajseti oktober

Češkoslovaški narodni praznik.

Dne 28. oktobra 1918. leta so naši severni bratje Čehi in Slovaki proglasili svojo državno samostojnost in od tedaj praznujejo ta dan kot svoj največji in najlepši nacionalni praznik. Sen o svobodi se je izpolnil v resničnost in njim i nam, ki smo že prej sodelovali celo na tujih tleh. To sodelovanje, ki temelji na skupnih nalogah in ciljih v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti, se je v svobodnih državah še povečalo in vedno bolj nas združuje vzajemna zaobljuba: Zvestoba za zvestobo!

Vsako leto smo se slovesno spominjali tega njihovega praznika tudi pri nas v Jugoslaviji, kakor se oni vedno spominjajo tudi našega 1. decembra in drugih jubilejev, in prav mariborska javnost je bila ob takih prilikah vedno med prvimi in prav iskrenimi gratulanti bratskemu češkoslovaškemu narodu. In če se letos zaradi globoke žalosti za našim blagopokojnim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem ne vrši svečana proslava njihovega narodnega praznika, naj bodo naši bratje Čehi in Slovaki prepričani, da imamo pa prav v teh dneh še posebej razlog ob njihovem spontanem sočustvovanju, da se jih v bratski ljubezni in zvestobi še posebno spominjamo!

Vršita se danes v Mariboru le dve skioptični predavanji za dijake — obiskovalce čeških tečajev — ki jih ima g. prof. Anton Oven, in sicer ob treh na realni in ob štirih na klasični gimnaziji. Zvečer ob 19.40 uri pa govori v ljubljanskem radiu predsednik Zveze JČL za dravsko banovino g. dr. Egon Stare.

V težkih dneh naj se naša bratska slovaška vzajemnost le še utrdi!

Jugoslovanska češkoslovaška liga v Mariboru.

Srebrna poroka. Jutri v nedeljo bo obhajal v krogu svoje ljubljene družine srebrno poroko višji davčni kontrolor in takson referent g. Jože Sever. G. Sever se je pričel že v rani mladosti kot dijak udeleževati pri narodnih pevskih društvih in pri Sokolu in si je vsepovsod, kjer je služboval, pridobil velike simpatije in velik krog dobrih prijateljev. Z ženo, ki mu je najboljša življenjska družica, sta vzgojila 4 otroke v strogo sokolskem duhu. Številnim čestitkam k lepemu njunemu zakonskemu jubileju se priključujemo tudi mi in hima ključemo: Še mnogo srečnih let!

Na dan Vseh svetih. Na dan žalovanja in spominov, ko polagamo cvetje na drage grobove, naj nam bo misel na naše

pokožne zvezana z darom v njihov spomin. To darilce naj velja naši deci, naši bodočnosti, ki naj zdrava prevzame dedščino naših dni. Zato prispevajmo nekaj za Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju. Naš dom, ki nudi letno velikemu številu slabotne dece pomoč in okrevanje, se mora še v marsičem izpopolniti. Manjka mu marsikaj, kar težko pogreša. Da se nam čim prej posreči izpopolniti to našo lepo, z naporom postavljeno institucijo v zavod, ki bo popolnoma ustrezal svojemu namenu, bomo započeto delo vztrajno nadaljevali. V ta namen bodo tudi letos članice Ženskega društva v Mariboru na dan Vseh svetih izvedle zbirko — štetje obiskovalcev grobov. Darujmo ob vstopu na pokopališče za naš Počitniški dom kraljice Marije — pomagajmo naši deci, čuvajmo jo!

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu bo zaključek celoletne šole 31. oktobra 1934 ob 9. uri dopoldan. Starši učencev in interesi vabljeni.

Iz tajništva JNS za V. mestni okraj. Mestna organizacija JNS za V. okraj bo imela v ponedeljek 29. t. m. ob 20. uri redno odborovo sejo v društveni sobi. Pridite vsi in točno!

Gledališki drobci. Abonentje, ki so se prijavili za abonma, a še niso dvignili svojih izkaznic, naj to store čim prej. — Sprejmejo se še vedno novi abonentje. Premiera Wildeove igre »Idealen soprog« in prvi nastop nove članice Sava Severjeve bo v nedeljo 28. t. m. zvečer. V torek 30. t. m. ponove letos prav posebno uspele Cankarjeve »Hlapce«, v sredo 31. t. m. pa »Idealnega soproga«. Na praznik Vseh svetnikov zvečer ponove »Hamleta«. Režiser Milan Košič študira kot naslednjo dramsko novost Alsbergovo psihološko dramo »Konflikt«.

Ljudska univerza v Mariboru. V ponedeljek 29. oktobra ob 20.15 uri bo v okrašenih predavalnicah najprej spominska proslava za umrlim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. V njegovo počastitev bo govoril predsednik Ljudske univerze g. inž. Kukovec. Nato predava naš odlični zgodovinar g. Ljudevit Hauptman, univ. prof. v Zagrebu »O splošni situaciji Evrope leta 1914«. Pač ni treba posebej opozarjati na zanimivost in aktualnost teme, ki se bo nedvomno spremenila v rokah našega mojstra v čudovito sliko pretresljivih dogodkov, ki jih je preživela Evropa leta 1914. Isto temo nadaljuje predavatelj v torek 30. oktobra.

Nočna lekarniška služba. Prihodnji teden ima nočno lekarniško službo Siračkova lekarna »Pri angelu varhu« na Aleksandrovi cesti.

Predavanje o Mešku. Jutri ob 11. uri dopoldne predava v ljubljanskem radiu o pisatelju Mešku g. prof. Anton Oven. Jutri namreč obhaja g. pisatelj Franc Ksaver Meško svojo šestdesetletnico. Želimo mu še mnogo srečnih let!

Maribor dobi prvega krojača s popolnim višjim krojaškim tečajem. Dne 1. novembra t. l. otvori lastno krojaško delavnico g. Srečko Satler, ki se je krojaške obrti izučil v Mariboru in si tu pridobilo strokovno izvežbanost še teoretično izpopolnil v višji strokovni šoli na Dunaju, kjer je končal z najboljšim uspehom 10-mesečni tečaj in napravil hkratu pomočniški in mojstrski izpit. Svoj lokal bo imel na vogalu Tattenbachove in Kopališke ulice (nasproti Narodni doma) v Mariboru. Z njim pridobi Maribor prvega krojača, ki je absolviral višjo strokovno šolo za oblačilno obrt. Ko otvori 1. novembra t. l. svojo delavnico, bo morda izginila vrzel, ki se je po vojni čutila v Mariboru po dejstvu, da so zahajali številni Mariborčani h krojačem v Gradec in v druga mesta. Pri tem ni šlo vedno za posebno izbirčne ljudi, marveč predvsem za take, ki so hoteli biti zares lepo in prikupno oblečeni. Odkar pa odvarjajo delavnice mladi mojstri s tečaji in izpopolnitvijo svoje strokovne izobrazbe v tujini, odpadejo razlogi, ki so upravičevali naročila izven Maribora. Potrebam meščanstva in inteligence, ki stremi po tem, da bi bila izbrano in elegantno oblečena, bo odslej doma zadoščeno. Obenem opozarjamo na današnji oglas!

Esperantsko društvo otvori trimesečen tečaj v mesecu novembru. Oglasite se pri gosp. Franju Klanjsku, trgovcu, Glavni trg 20-21. — Odbor.

KNJIGARNA TISKOVNE ZADRUGE, podružnica, Maribor, Aleksandrova cesta 13, ima telefonsko številko 25-45. 4378

Danes in jutri koncert, hotel »Orel«.

Članom Zveze mladih intelektualcev! V tečajih angleškega in francoskega krožka imamo prosta še nekatera mesta po polovični ceni. Opozarjamo na brezplačen pouk v češčini in znajžano poučevanje ruščine. Točnejše informacije daje pisarna ZMI v uradnih urah v Sodni ulici št. 9-III.

Zveza mladih intelektualcev (Združenje brezposelnih učil.) ima jutri 28. t. m. ob 10. uri svoj redni sestanek v društvenih prostorih v Sodni ulici.

Uprava bolniške blagajne samostojnih trgovcev v Mariboru opozarja svoje članstvo, da bo izredni občni zbor jutri v nedeljo 28. t. m. ob 10. uri v lovski sobi hotela »Orel«.

Opozorilo pevcem! Ipavčeva pevska župa prosi vse pevce, ki so bili 8. oktobra pri skupni vaji za koroške narodne pesmi, da se sigurno udeležijo predstave Narodne obrane v ponedeljek 29. oktobra. Zbirališče na gledališkem dvorišču ob 7.15 uri zvečer, ker bo pred predstavo še kratka vaja.

Grajski kino. Od danes dalje krasen velefilm resnega napetega značaja v nemškem jeziku »Pesem ljubezni«. V glavni vlogi Ramon Novarro. Kot dodatek smo nabavili najnovejši Paramountov žurnal, interesanten kratek film o junakih zraka in pa krasen film o naši lepi domovini »Od Kosovskega polja do Ohrskega jezera«. Naš prihodnji film »Kralj džungle« (Tarzanov rival). Kar se filma pogrebnih svečanosti tiče, sporočamo, da film še od pristojne cenzurne oblasti ni odobren. Kakor hitro bo film cenzuriran, se bo takoj pri nas predvajal, kar bomo razglasili po tukajšnjih časopisih.

Kino Union. Ker najavljeni kraljevi film še ni cenzuriran, se predvaja prvovrstni senzacionalni film Edgaria Wallace-a »Tajna modre sobe«. V glavni vlogi Teodor Loos, Else Elster, Betty Bird, H. Schlettow, Oskar Sima. Kot dodatek zadnji obisk kralja Aleksandra I. in kraljice Marije v Sofiji. Ako bo kraljev film cenzuriran, se bo predvajal kot dvojni spored brez povišanih cen.

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice.

Spominjajte se CMD

Narodno gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 27. oktobra ob 20. uri: »Hlapci«. Red B.

Nedelja, 28. oktobra ob 20. uri: »Idealen soprog«. Premiera. Bloki.

Ponedeljek, 29. oktobra ob 20. uri: »Matji«. Ob 60-letnici Ksaverja Meška Uprizoritev Narodne obrane.

Torek, 30. oktobra ob 20. uri: »Hlapci«. Red A.

Sreda, 31. oktobra ob 20. uri: »Idealen soprog«. Red D.

Sava Severjeva, nova članica našega ansambla, se predstavi občinstvu v glavni ženski vlogi Wildeove učinkovite in duhovite igre »Idealen soprog«, ki bo njena premiera v nedeljo 28. t. m. ob 20. uri. Bila je doslej članica skopskega in osiješkega gledališča ter se je s svojo darovitostjo povsod uvrstila med prve igralke. Mariborsko občinstvo pričakuje njen prvi nastop zato z razumljivo velikim zanimanjem. Režijo vodi VI. Skrbinšek, ostale večje vloge igrajo Starčeva, Barbičeva, Grom, Skrbinšek in Furijan. Veliko pozornost bodo brezdvomno vzbujale nove toalete, ki jih je po načrtih arh. B. Stupice izvršil atelje Živke Severjeve v Ljubljani. Prva ponovitev tega dela bo v sredo 31. t. m. za red D.

Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih, porušeni spanju, slabovolnosti, razdraženosti sežite takoj po staropreizkušeni »Franz Josefovi« grenčici. Poročila višjih zdravnikov v zdraviliščih za želočne in črevesne bolezni poudarjajo, da je »Franz Josefova« voda izborna učinkujoča naravno odvajalno sredstvo. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

V blagohotno uvaževanje. Ker se je v letošnjem letu že res veliko naredilo glede popravil in tlakovanja mariborskih cest in ulic in gre kompetentnim mestnim oblastim za to lepo izvršeno delo res vsa pohvala, se mestni stavbeni urad opozarja, naj bo zadevno še nekaterim drugim ulicam vsaj toliko naklonjen, kakor je to iz zdravstvenih, prometnih in varnostnih ozirov nujno potrebno. Tako je na primer Slovenska ulica za gledališčem v takem stanju, da kar ogroža življenjsko varnost. Hodnik ob hišah je razbit in v njem je zob časa izdolbel že globoke luknje in jame, v katerih se ob dežju zbira voda in različna nesnaga. Ker je ta del ulice tudi slabo razsvetljen, se zgodi pogostokrat, da človek, ki gre zvečer skozi to ozko sotesko, zagazi v močvarjo, ker je ne vidi ali se ji izogniti ne more. Bog ne daj, da pa ob istem času pridrvi še kak avto tu mimo: potem izgledaš, kakor bi te iz kake greznice izvlekli, če se ti ni še kaj hujšega zgodilo, namreč, da si nisi na razrvanem hodniku noge zlomil. Vsi toraj, ki smo primorani vsak dan po večkrat pasirati ta prehod na tako važni prometni točki, prosimo čimprej odpomoči!

Delo dobe. Mariborska borza dela išče železostugarja in dva tovarniška delavca za izdelavo kisika. Podrobnejše informacije dobe brezposelni pri borzi med dopoldanskimi urami na Rotovškem trgu v Mariboru.

Nabiralna akcija za reševalni avto. Dolej so nabrali člani mariborske reševalne postaje za nov prepotrebni reševalni avto okrog 23.000 Din. Obiskali pa še niso vseh pridobitnikov in takih, o katerih so prepričani, da ne bodo odrekli njihovi človekoljubni prošnji. Naši reševalci ponovno apelirajo na vso javnost, da jim pomaga pri uresničenju njihovega načrta za nabavo novega prepotrebne reševalnega vozila.

Mladina prežeba v nezakurjenih učnih sobah. Z gosto jesensko meglo je prišel mraz, a v učnih sobah naših osnovnih šol še ne kurijo. Merodajni činitelji niso čutili potrebe, da bi se sobe za pouk vsaj malo temperirale. Naši otroci so prisiljeni v tem mrazu 4 do 5 ur mirno sedeti in ni čuda, da je vse prehlajeno in niso izvzete tudi učne moči, ki morajo v teh mrzlih sobah poučevati. Zganite se, ker je tu treba hitre odpomoči, sicer se bodo morali prizadeti starši sami pobrigati za svoje otroke!

Otvoritev zemunkega mosta. Beograd je pred otvoritvijo zemunkega mosta in se zadnja dela z naglico dokončujejo. Novi most bo vezal središče naše prestolnice s središčem Zemuna. Krasna asfaltna cesta, ki bo preko novega mosta vezala Beograd in Zemun, je dolga skoro 6 km.

Ješenske jagode in maline. Kljub hladnemu jesenskem vremenu so na vrtu ge. Jakličeve v Studenih dozorele jagode in maline. Razstavljene so v izloženem oknu trgovca Kravosa na Aleksandrovi cesti, kjer vzbujajo precejšnjo pozornost odraslih, najmlajšim pa sladke spomine.

Diamantni jubilej ljubljanske trgovske zaveznosti. Pretekli teden je minilo 100 let, odkar je ljubljansko trgovstvo stanovsko organizirano. Početki te stanovske organizacije ljubljanskih trgovcev segajo celo v dobo Napoleonove Ilirije, ko je v naših slovenskih krajih bujno cvetela trgovina. Ta pomemben praznik je nameravalo Združenje trgovcev v Ljubljani proslaviti zelo svečano, vendar pa je proslava zaradi splošne narodne žalosti odpadla.

Zahvala. Mehanik Justin Gustinčič je daroval za novi reševalni avto 400 Din. Upravni odbor mu izreka za to pristržno zahvalo z željo, naj bi našel še več posnemačev.

Žalostna zgodba o nezakonski materi. Nič ni tako skrito, da ne bi bilo kdaj očitno, pravi že stari ljudski pregovor. Zlasti pa velja ta pregovor za kmečko dekle Marijo Kolmančevico s Pesičkega vrha pri Negovi v Slovenskih goricah. Marija je pred kratkim povila že tretjega nezakonskega otroka in trdila, da je prišel mrtev na svet. Prav tako je bila usoda tudi prvih dveh njenih nezakonskih otrok. Ljudje so že po prvem porodu pričeli sumničati Marijo hudega dejanja, vendar pa je Marija znala tudi vse zlobne jezike prepričati o svoji nedolžnosti. Slične govorice so se pojavile o Mariji, ko je povila drugega otroka, tudi mrtvega. Ko pa je tretjič postala nezakonska mati, in ko je tudi tretjič povila mrtvega otroka, so se pričeli zanimati za zadevo orožniki pri Sv. Juriju. Kmalu po porodu so se oglašili pri njej, toda Marija je odločno tajila vsako krivdo. Prijavili so zadevo gornjegrajskemu sodišču, ki je odredilo ekshumacijo in obdukcijo njenega tretjega otroka. Pri raztelesenju je sodna komisija ugotovila, da je bil otrok živ, ko je zagledal luč sveta. Zaradi tega je uvedlo sodišče proti nezakonski materi Mariji Komančevici obširno preiskavo in jo naznanilo mariborskemu državnemu tožilstvu. Ljudski glas pa je Marijo že kar naprej obsodil, da je takoj po porodu spravila s sveta vse svoje tri nezakonske otroke. Huda sodba čaka zato nezakonsko mater pri mariborskem okrožnem sodišču.

Krvav prepir. V Ploderšnici sta se večeraj popoldne hudo sprla viničar Alojzij Breznik in viničar Konrad Kraut. V divji jezi je Breznik poskušal pišto in sprožil ter zadel Krauta v levo roko. Kroglja je Krautu prebila nadlehtnico in so ga morali takoj prepeljati v mariborsko bolnišnico. Viničarja sta se sprla zaradi neke malenkostne zadeve.

Riziko dela. V mariborski tekstilni tovarni v Melju je doletela sinoči okrog 7. ure 29-letnega delavca Karla Volnerja huda nesreča. Bil je zaposlen v barvarnici, kjer se je po nesrečnem naključju silno nevarno opeknel na rokah in na spodnjem delu života. Nezvestnega so poklicani mariborski reševalci prepehali v bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 7,2 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 5,8 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 13 stopinjah 745, reduciran na ničlo pa 744; relativna vlaga 91; vreme je megleno; vremenska napoved pravi, da bo v bližnjih dneh trajalo megleno vreme še naprej.

Čitate

»Večernik!«

Češkoslovaška in njene perspektive za bodočnost

OB DRŽAVNEM PRAZNIKU BRATSKEGA NARODA

Ne bo odveč, ako v današnjih dneh nekoliko bolj pogledamo na sever in premočimo, kaj nam pomeni bratska Češkoslovaška, kakšen je njen položaj in življenje danes in kakšni so njeni izgledi za bodočnost.

Že prvi vtis, ki ga je napravil na človeka češkoslovaška republika, je moč in sigurnost. Nikjer ni prenapenjanja, nič nepotrebnega šuma, mirno in neodmenljivo teče življenje dalje z vso voljo in vztrajnostjo. Povsod je za vse in za vsak slučaj dobro preskrbljeno in vsakdo natančno ve, kam in kako.

Češkoslovaška je dejansko ena najbolj naprednih držav v Evropi. Že ko so se njenim oblikovalcem med svetovno vojno javljale njene prve konture, so ti mislili, da njeno ureditev in judarija demokratično ureditev Švice in Francije, Anglije in Amerike. Ta demokratična ureditev pa ni le posneta, ampak tudi sprovedena v dejanje — in silno hitro občuti moč zakona vsakdo, ki bi ga hotel na kakršenkoli način izigrati ali ne dovolj rešpektirati.

Na vse mogoče načine gre država na raka svojih državljanov, a tudi od njih pričakuje vse sodelovanje. In res se češkoslovaški narod zelo interesira za svoje probleme in prav o njegovih nalogah z državnikega vidika izhaja mnogo knjig različne vsebine, ki pa obravnavajo tudi dnevna vprašanja. In naklada teh in takih publikacij je zelo velika in kljub temu izhajajo čisto v ponovni izdaji. In obravnavanje je zelo resno in na zavidljivi višini, miho in stvarno, kakor se sploh v Češkoslovaški vrši vse v lepem miru in stvarnosti, toda dobro pripravljeno in po začetni poti.

Že pred vojno je bila Češkoslovaška bogata in industrijska pokrajina z modernimi urejenimi in organiziranimi gospodarskim življenjem, ki se je pa po vojni razvijalo še nepričakovano bolj, kot je bilo pričakovati, takoj po preobratu. Kljub stisnjenosti med druge sosedne in industrijske države je življenjski standard še vedno zavidljivo visok in je prav malo padele.

Prosveta in njeno spoštovanje pa je v Češkoslovaški sploh na prvem mestu. Ta prav za prav sploh ustvarja podlago vsemu ostalemu življenju. Koliko novih šol je bilo zgrajenih že zadnje čase in kako bogato opremljenih, da o njih hiški strani, poleg telovadnice, plavalnice in dvorane z odrom sploh ne govorim. Učne knjige, privatno čtivo, sportno ureditvino in še druge možnosti, vse je mladini pod spretnim vodstvom na razpolago.

Da je na zavidni višini njih radio in filmska produkcija, je tudi znano. Vse povsod se osamosvajajo in povsod gre do sami na delo z zaupanjem in po premišljenem načrtu.

V mednarodnem svetu uživa Češkoslovaška sloves konsolidirane in kulturne države, ki se zadnje čase še vedno stopnjuje ob raznih nemirih vse okoli nje, ki pa je niti malo ne spravijo iz tira. Življenje v njej polje v mogočnem tempu dalje po dobro premišljenih zasnovah, nad katerimi ne prestopajo budno čuva ves narod, ki je v svoji suverenosti precej občutljiv pri svojih vsenarnih državnih napravah.

Tradicija je pri njih že močna in precej ukoreninjena. Smisel njihove zgodovine (humaniteto) jim je že v prejšnjem stoletju jasno pokazal sedarji prezident Masaryk, ki se ni ustrašil nobenega boja in zapostavljanja pri borbi za prebujanje in organizacijo svojega naroda, ki ga je učil vsega, prav misliti in delati in živeti. In ves globoki smisel življenja danes in vsa njegova višina nas potrjuje, kako so prav Masarykovi človečanski nazori prodrli v kri in meso vsepovsod in rože v novi državi obilo sadu.

In kako skrbje za slehernega svojega človeka v inozemstvu. Kjer jih je več, imajo svojo šolo in svoje ljudi, ki jih ne puste nikoli na cedilu. In razmišljajo o novih življenjskih in naseljitvenih mož-

nostih svojih ljudi, kje skupaj. (Mada-gaskar.)

Iz vsega tega pa se da sklepati tudi na njihovo bodočnost. Nikoli se zaradi nje ne razburja, a neodmenljivo in realno delajo in ne popuste. In zaupajo vase. Kljub svoji znani miroljubnosti so za obrambo svojih pridobitev in pravice pripravljeni žrtvovati vse, pa naj pride, kakoli hoče.

In močna slovanska usmerjenost jih preveva. Zlasti Jugoslavlani smo jim pri srcu. Kljub temu, da nimamo Koridorja, jih je vsako leto pri nas veliko število — in ne le inteligence in dijaštva. Z nami so čuvstveno in se vesele. Tudi med svetovno vojno so nam storili mnogo uslug.

In prav zaradi visoke stopnje svojega razvoja mirno gledajo v bodočnost, ker bodo vedno pripravljeni na življenjski boj, pa naj se pojavi kjerkoli, kadarkoli in kakorkoli.

In tudi mi se lahko nanje zanesemo kot na svoje zaveznike daleko pred vsemi drugimi in v vsakem slučaju. Geslo

**PRAVI DOMAČI
IZDELEK**

»Zvestoba za zvestobo« živi in naj se v težkih časih še poglobi.

Anton Oven.

Zanimivi podatki o zločinskih teroristih

KAJ JE IZJAVILA JELKA POGORELČEVA NEKEMU FRANCOSKEMU NOVINARJU.

Francoski listi poročajo, da sta aretirana Perčec in Kvaternik priznala, da je Paveličeva teroristična banda obsodila bivšo Perčecovo ljubico Jelko Pogorelčevico na smrt, ker ji je izdala in pobegnila v Jugoslavijo. Nadalje objavljajo nekateri francoski listi njene izjave, ki jih je dala bivša ljubica in glavna tajnica Gustava Perčeca nekemu francoskemu časnikarju.

Ko je Perčec zapustil Belgijo, se je sklenil nastaniti na Madžarskem. Zaradi boljšega organiziranja terorist. organizacije je Perčec poiskal primeren kraj blizu jugoslovanske meje. Izbral si je Janka Pusto med Železno in Veliko Kanižo blizu železniške postaje Murakerestur. Takoj nato je pričel Perčec zbirati teroriste in mu je pri tem pomagal dr. Jelič, ki se je mudil v Nemčiji in brivec Čulič v Belgiji. Jelič je izdajal v Nemčiji dva lista in jih pošiljal po svojih agentih v Belgijo. V njih je pisal članke ter navduševal teroriste za Perčecov tabor. Organiziral je svoje podružnice v Buenos Airesu, Montevideu in San Paulu. Pogorelčeva je dejala:

»Takrat sem imela priliko razgovarjati se z emigranti in teroristi, ki so bili v službi Perčecove propagande. Pripovedovali so mi, da je brezposelnost v Jugoslaviji prav tako velika kakor v drugih državah in da se najde delo edinole na Madžarskem. Vendar pa Perčecu vkljub vsej marljivosti in vsemu prizadevanju ni uspelo zbrati na Janka Pusti več kakor 30 teroristov. Ko sem odpotovala iz Sofije in se vrnila v tabor, so se teroristi razdelili v dve skupini. V prvi so bili Madžari, ki so Perčecu in meni dajali lekcije taktike, v drugi pa emigranti, ki jih je hudo tepla usoda. Dopoldne so morali namreč delati na polju, popoldne pa so morali prisostvovati tečajem, se vežbati v streljanju in izdelovanju peklenjskih strojev. Nekaterim med njimi je bilo zelo žal za Belgijo in Južno Ameriko. Seletkovič je celo organiziral skupino nezadovoljnih, ki je sklenila pobegniti iz Perčecovega tabora. Pred to skupino sva morala Perčec in jaz pobegniti v Budimpešto. Na zahtevo Perčeca na so madžarske oblasti kaj kmalu ukrotile Seletkoviča in njegove zarotnike proti Perčecu. Midva sva ostala med tem časom v Budimpešti. Nastanila sva se v nekem luksuznem apartmanu in si je Perčec takrat spremenil ime v Josipa Steinerja.

Poglavje zase je špijonaža proti Jugoslaviji. Najin najboljši prijatelj se je nazival grof Rico Maria Ritter Kimet-Ledin. Znan je bil tudi pod imenom Tomislav Biterović, književnik po poklicu. Perčec mu je prigovarjal, naj bi napisal knjigo proti Jugoslaviji, in sicer pod naslovom »Die Anderen«. Biterović se je

potrudil, vendar pa s knjigo ni imel uspeha. Takrat pa sva se pričela s Perčecem pripraviti. Ko mi je nekega dne opazila, da gre za neko špijonsko zadevo vojaškega značaja. Zavedala sem se, da ne maram sodelovati pri takem delu.

Neki Dujič pa je na Dunaju igral isto vlogo kot Perčević. Medtem pa so skušali emigranti pobegniti z Janka Puste. Tudi vezi med mano in Perčecem so se popolnoma zrahljale. Iz Italije je nemudoma dopotoval dr. Pavelič, da bi napravil red med teroristi. Ob priliki vsakega njegovega obiska jim je naročal, naj oblečejo uniforme ustašev, kar pričajo tudi fotografije, ki prikazujejo Paveliča in Perčeca pred skupino uniformiranih ljudi. Perčec je bil neprestano v tesnih zvezah s pripadniki VMRO, zlasti pa z Dimitrijem Abramovom v Sofiji. Za njim je Kiril Drangov bil agent za oddržavanje zvez. Takrat bi se bili morali tudi albanski teroristi pridružiti ustašem in pripadnikom VMRO.

Zvedela sem, da me je Perčec vodil za nos in da je ljubil mimo mene še druge ženske. Zaklela sem se, da se za vselej ločim od njega. Toda ko sem zahtevala od njega sredstev, da bi se vrnila v Jugoslavijo, mi je vselej dejal, da me ne pusti in da moram z njim deliti njegovo usodo. Nekoč mi je celo zapretil, če bom poskušala pobegniti, da bo že našel sredstva in mi to za vselej preprečil. Taka je zgodovina mojega življenja z Gustavom Perčecem, a je končana, popolnoma končana. Zelo mi je žal, da se mi je to zgodilo v mojem življenju.

Radio

Radio Ljubljana. Spored za nedeljo 28. t. m.: Ob 8: plošče (resna glasba); 8.45: poročila; 9: orgelski koncert; 9.30: versko predavanje (p. Regalat Čebulj); 10: prenos iz stolnice; 11: ob 60-letnici Fr. Ks. Meška (prof. Anton Oven); 11.30: radio-orkester (resna glasba); 12: čas, poročila, radio-orkester (resna glasba); 16: reja golobov (Petelin Ivan); 16.30: radio-orkester, vmes poje Marjan Rus resne speve; 20.30: nacionalna ura: Balkanska vojna; 20.30: Brahmsove resne speve poje gđc. Korčencanova; 21: cello solo igra Bogi Leskovič; 21.30: radio-orkester; 22: čas, poročila, radio-orkester. — Spored za ponedeljek 29. t. m.: Ob 12.30: plošče (resna glasba); 12.50: poročila; 13: čas; 18: higijena pozimi (Franja Zajc-Boškovičeva); 18.20: radio-orkester; 19: nacionalna ura: Sima Milutinović Sarajlija; 19.25: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 19.50: jedilni list, spored za torek; 20: komorni koncert: flavta, fagot, klavir; 21: radio-orkester; 22: čas, poročila, plošče (resna glasba).

Kulturne vesti

Šestdesetletnica Ksaverja Meška

OB JUBILEJU NAJVEČJEGA MOJSTRA SLOVENSKE BESEDE IZ OBMEJNIH GORIC.

Jutri dopolni v Slovenjgradcu živeči pisatelj Fran Ksaver Meško šestdeset let svojega plodonosnega življenja in dolžnost vsega našega naroda je, da se ga ob tej priliki spomni s toplo besedo in se mu vsaj skromno oddolži za vse tisto, kar mu je dal s svojim globokim in nenavadno obsežnim pisateljskim delom.

Rojen je bil Ksaver Meško dne 28. oktobra leta 1874. v Klučarovicah pri Sv. Tomažu v Slovenskih goricah kot sin slovenskega posestnika. Po domači in ormoški ljudski šoli in odšel na nižjo gimnazijo v Ptuj, na višjo v Celje ter nato v mariborsko in celovško bogoslovje. V Celovcu je postal tudi duhovnik in se napotil pastirovat po takrat in še sedaj tužni naši Koroški, katero je moral po nesrečnem plebiscitu zapustiti in se po dolgih desetletjih vrniti na svoje rodno Štajersko.

To je skoraj vse, kar se da povedati o Meškovem zunanjem življenju, o notranjem pa bi se dale napisati cele knjige, kakor tudi o njegovem obširnem pisateljskem delu, dočim smo v resnici dobili Slovenci razen manjših sestavkov po revijah in listih doslej le eno samo obširno zadevno študijo, katero je napisal prof. Oven, in jo je nedavno izdala mariborska Tiskovna založba. Zelo mnogo pa so pisali o Mešku naši bratje Čehi, ki imajo prevedene skoraj vse njegove pomembnejše stvari.

Pisati je pričel Ksaver Meško že na nižji gimnaziji v Ptuj, dočim se je na višji v Celju in zlasti v bogoslovju v Mariboru že razmahnil v širino, ki je vzbujala pozornost. Iz dijaških let je tudi njegov edini roman Meškove prvotne smeri, »Kam plovemo?« Takrat je pisal največ v »Ljubljanskem Zvonu« in za Slovensko Matico, vse pa pod psevdonimi. S svojim pravim imenom je nastopil šele pozneje, ko je bil že kaplan, odnošno župnik. Tu se je pričela tudi njegova preorientacija, ki ga je privedla do tiste značilne svojstvenosti, ki mu je dala v naši moderni, kateri je pripadal, čisto posebno noto in je našla naposled svoj najvišji izraz v »Tihih večerih«.

Mešku je kot pisatelju in človeku bila vedno vodilna podlaga ljubezen do naroda in domovine. Ne vem, če se je še kateri naš pisatelj posvetil s tako pobožnostjo službi za narod, kakor se je Ksaver Meško. V tej ljubezni je izživil svo

je najboljše čuvstvo. Je pa kljub temu bil vedno nežen psiholog in prifinjen poznavalec najbolj skritih kotičkov človeških src in duš. Nič čudnega ni zato, da je postal kot pisatelj glasnik cele generacije in nihče ni imel pred vojno (mimo Cankarja) toliko neomajnih občudovalcev med slovensko mladino, kakor naš tih mojster, avtor »Tihih večerov« in mnogih drugih knjig. Danes je v tem oziru že nekoliko odmaknjen, a njegovo delo zaradi tega ni prav nič izgubilo visoke cene in jo bo ohranilo gotovo trajno.

Pisal pa je Ksaver Meško pesmi, žrtice, novele, povesti, romane, igre in drame, poleg tega pa je obsežno tudi njegovo delo za mladinsko slovstvo. Njegov delokrog je bil torej nenavadno obsežen in njegov stvariteljski duh nikoli ni počival. Temu duhu in njegovemu delu se klanjamo ob njegovem šestdesetletnem rojstnem dnevu, želeč mu še veliko let plodonosnega dela za njegov in naš narod!

Razstava slikarja Trstenjaka

Kot gost »Brazde« je priredil akad. slikar Ante Trstenjak v pritličju Hranilnice dravske banovine v Tyrševi ulici razstavo svojih najnovejših del, ki se bo zaključila jutri, v nedeljo zvečer. Razstavil je 41 slik: gvašev, kombiniranih gvašev in akvarelov, čistih akvarelov in olj. Z njimi je pokazal vso svojo svojost, ki temelji na srečni kombinaciji pariških najnovejših smeri in njegovi slovenski bitnosti, ki je poudarjena zlasti še z mentaliteto Prieka. Od tod njegova ljubezen do tihih, intimnih motivov, posebno z etnografsko karakteristiko, od tod tudi njegova fina barvna kultura. Trstenjak zna slikati živo, pestro, plastično, pa vendar mehko in zračno, kar ni lahko. S sodobnim Parizom koraka vstric: morda edini pri nas; pa ga vendar ne kopira brezdušno, kakor bi ga umetnik brez resnične tople notranje globine. Na temeljnih priležih prvih je fin, kultiviran estēt. Le kje pa kje ga še rahlo obvlada pariška moda.

Sedanja razstava nam predstavlja Trstenjaka v novem razvoju iskanja kombinacij v raznih tehnikah in eksperimen-

tiranju, ki je večinoma posrečeno, ker daje močne, in kar glavno, harmonične efekte. Posebno ljubezen je pa posvetil gvašu, ki je pri nas morda najmanj znan. Med 41. slikami je kar 20 čistih gvašev, vmes več zelo močnih, h katerim štejem zlasti njegove motive iz Slovenskih goric: Kočo v Ljutomerskih gorah, Kočo v gorah I. in II. in Vas Mačkovce pri Ljutomeru ter mehke harmonije: Pri toaleti, V krmi, Damo, Tihožitja itd. Posebna odlika je tu pastoznost. Kombinirani akvareli so efektni po uporabi krovnega belila. Tu so predvsem pariški motivi. Med čistimi akvareli je najpestrejši Budišin ob Sprévi, zanimiv je Kosašar, svojevrsten eksperiment pa s širokim čopičem naslikani Huculski pastir. Med olji, katerih je na tej razstavi samo pet, mi vgaja najbolj Koča v Karpatih, dočim se mi zdi najbolj hladna in je bolj dekorativna Karpatska vas. Vmes med tema dvema so tri slike, ki izdajajo Trstenjakovo zračno gledanje in njegovo posebno ljubezen do tihih, mirnih vod.

Tako se nam je Trstenjak predstavil s to razstavo kot slikar zelo resnih stremiljen in močne kvalitete. Ni sicer vse na enaki višini, kar je razstavil, a gotovo se dviga vsaj polovica vsega nad povprečnostjo. Spoznati moremo, da postaja njegova kompozicijska in barvna kultura vedno bolj prefinjenje, da se je v tehnikah znatno dvignil od zadnje razstave pri nas in da dosega zlasti krasne uspehe s svojimi novimi izsledki. Najzanimivejše pa je naposled njegovo zanimanje za gvaš, v katerem je dosegel pri nas nesporno prvenstvo in nam takorekoč odkril nove široke možnosti svojega talentiranega razvoja. Komur je mar za našo likovno umetnost, ne more mimo te razstave, ne da bi si jo ogledal.

Nova knjiga Tiskovne zadruge

Gunnar Gunnarson, »Ljudje na Borgu«, prevedel Juš Kozak. Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani v zbirki »Ljudski roman«.

Tiskovna zadruga je pravkar izdala v svoji zbirki »Ljudski roman« obsežen pri povedni spis islandskega pisatelja Gunnarja Gunnarsona »Ljudje na Borgu« v lepem prevodu pisatelja Juša Kozaka. Ta roman je prvi prevod iz islandske literature v slovenščino. Pripoveduje nam o treh rodovih ene tistih islandskih rodbin, ki žive v osamljenih seliščih, v senci gora, v bližini fjordov, na starih očetovskih tleh, kjer niso mogle ne dolge zime ne vremenske ujme vzeti ljudem globoke ljubezni do zemlje. Ljud-

je na Borgu žive na zunaj preprosto življenje, a v notranjosti ga gibljejo in oblikujejo nagoni strasti. Avtor nam z živimi podobami prikazuje življenje v mali islandski fari, s takimile veljaki, kakor je očač Oerlygur, vaški kralj, ki vlada »množici« poslov, stotinam konj in goved, tisočem ovac, pa s pastorm, zdravnikom in drugimi vaščani. V ospredju celotnega dejanja je usoda Oerlygurjeve rodbine, očeta, sinov in vnuka: rodbine, ki se je pomehkužila, pomeščanila in zašla na kriva pota, dokler se zopet ne vrne k starim rodbinskim izročilom. Pot zablod in nemirnega iskanja je po etičnega očiščenja in nad vsem zlom zmaguje načelo ljubezni in miru. »Ljubite se med seboj!« je hotel avtor ne le povedati, marveč tudi dokazati, in prigode »Ljudje na Borgu« je obdal z okvirjem islandske prirode in navdihnil s pretrajajočo silo pravega severnjaškega bogoskateljstva, kakor ga je teoretično morda najverneje izpovedal Sören Kierkegaard.

Roman »Ljudje na Borgu« je ljudski, ker je priprost in neposredno človeški, brez velikih idejnih globin in strmin, zgrajen na ideji, ki nosi dejanje skozi tri rodove. Ni pa samo »ljudski« roman, marveč je predvsem ustvaritev kakor vsaka dobra knjiga: slika prirode in človeškega življenja, donesek k lažjemu razumevanju ljudi in čisto človeškega v njih, obenem pa knjiga o Islandski, ki nam o razmerah na tem samotnem velikem otoku pove več od zemljepisnih monografij.

Prvi islandski roman v slovenskem prevodu je dobil, po osnutku ing. arh. D. Serajnika dostojno opremo. Tako je pisatelj malo nad 100.000 duš štejočega naroda stopil v našo prevodno književnost.

Ptuj

Kino. V soboto 27. t. m. ob 20.30 uri in v nedeljo 28. t. m. ob 18.30 in 20.30 uri se predvaja film »Glasba krvi«, opremljenim z resnimi glasbenimi slikami.

Poljčane

Žalna komemoracija naših gasilcev. Spomin smrti viteškega kralja Aleksandra I. so počastili v torek zvečer tudi gasilci. Komemoracija se je izvršila v dvorani hotela Bauman v Peklu. Udeležili so se vsi gasilci v uniformah. Žalno sejo je s primernim govorom o kralju otvoril predsednik g. Bauman. Po »Slava« klicih se je vršila zaprisega mlademu kralju Petru II. Dvorana je bila primerno dekorirana.

N. C.:

Nekaj vtisov iz naše prestolnice

Promenada se je že pričela. Velika množica ljudstva se vali po Knez-Mihajlovi. Asfaltna, široka in dolga ulica, kjer so same krasne palače in hiše z najmodernejšimi trgovinami, bioskopi, bankami, gledališči, bifeji, kavarnami, hoteli itd.; to je en del najmodernejšega Beograda. Toda Beograščani so sila izbirčni; dasi imajo krasno promenado, so si izbrali le majhen del od tega, konec Knez-Mihajlove tja do Terazij. Beograd ima največjo promenado v vsej državi. Ljudstva je ogromno in publika je zelo pestra: med necivilisti tvorijo veliko večino gotovo oficirji, artilerijski, mornariški in avijatski. Civilisti so kajpada elegantno oblečeni, večinoma so mladi ljudje, potem do bro rejeni trgovci, tovarnarji in bogve kdo že vse. Saj človek jih ne pozna, toda že z obraza jim bere, kaj in kdo so. Tukaj srečava visokega, bradatega in že priletnega moža, ki je spravil s sveta zadnjega Obrenovića, tam zopet pesnika s klasičnim obrazom. Dame so seveda po sebnost elegantne, tudi pošteno našminkane in napudrane, toda človek se hitro na to navadi. Le smešne našemljenosti raznih priletnih gospá nisem videl, če pa se tu in tam pojavi kaka »posebna«, vzbula pri publiku menda le smeh. Velik del sprehajajočega občinstva pa tvori naša, študentovska garda. Študenti in študentke, tu in tam bolj elegantno, toda

okusno opremljeni, črnolasi in bolj ble-dolični, kar človeku posebno »v oči pada«, kramljajo svoje stvari. Smeh jim igra na licih, zadovoljni so, ker imajo počitnice in so daleč od njih šolske skrbi. Kot že mnogi, sem tudi jaz takoj opazil značilni južni temperament, kot ga morete srečati le kje v Beogradu, Skoplju ali Splitu — sploh na jugu. Prijeto se počuti človek med takimi ljudmi. Vse se spreha, pogovarja in smeje, za žalostne in one, ki so slabe volje, tu ni mesta. Povsod samo veselje in smeh, koketni pogledi, pogledovanje in opazovanje, pač tipična promenada, kjer se lahko ljudje nagledajo, se malo posprehodijo in pozabavajo. Ko človek opazuje publiko, lahko opazi marsikaj zanimivega. Tu in tam srečaš parček, ko ima ona vzadaj v obleki še polno biljk, ki so se zasadile v obleko, ko sta opravljala kje v bližnjem gaju svoje srčne zadeve. Nekaj korakov naprej srečaš študenta in študentko; v rokav nosita še mokre kopane hlačke, prav kar sta še bila na savski plaži in potem sta odšla na promenado; to je morda že peti, deseti primer. In tak je večinoma večji del sprehajajočega občinstva — s sprehoda ali s plaže na promenado, brez enourne toalete! Torej zopet južni temperament!

Ko je ura pol devet, se publika razide, ne domov, temveč v bioskope (katerih ima Beograd 15), gledališča, kavarne ali kam drugam. Beograjski bioskopi; niti primerjati se naši z njimi ne morejo. Res je sicer, da morda oni, ki so manjši in starejši, ne dosegajo našega »Grajskega« in »Uniona«, toda cene,

cene! Njih lastniki so upoštevali današnje krizo in so cene pošteno znižali. Tako vidiš za 3 Din v srednjem bioskopu in v dobrem prostoru lep film. Pač Beograd! Kdor si želi godbe, gre lahko tudi poslušat »pjevačice«. Kdor pozna te in slične stvari, ve, kako je: te ženske, katerih lice pokriva navadno precej debela plast pudra in šminke, večinoma sploh niso prave pevke, ampak so prišle sem le prodajati svoje zdravje. Ko sem pred leti prvič slišal te »pjevačice«, sem mislil, da bom imel priliko slišati lepe pesmi in ples, toda razočaran in s studom sem se vrnil. Le dve »pjevačici« sem doslej videl, ki sta bili umetnici in sta s svojo lepoto vzbujali pozornost, toda takih je malo. In vendar je to ena najbolj privlačnih zabav Beograščanov! Če pa si v Beogradu in želiš res prave umetnosti, plesa ali godbe in petja, tedaj pojdi v ulico kralja Milana v ruski lokal »Kazbek«. Ker sem ostal v Beogradu nekaj dni, sva jo z gospodom Rožmanom mahnila drugi večer tja in zopet sem videl nekaj novega. Rusi, lepi ljudje, njih narodne noše, balalajke, pesmi in pesi — vse to vabljivo in zanimivo!

Ura je že devet, ko zapustiva z istim gospodom Knez-Mihajlovo in se mimo francoskega posaništva sprehajava proti Kalemegdanu. Pozdravljen Kalemegdan, ti kraj strahotnih spominov srbskega naroda, požrtvavljen — najlepši kraj Beograda! Že večkrat sem čital o njem in sedaj me je prišla neka posebna zadovoljnost, ko sem se v krasni noči sprehajal po belih stezicah tega divnega parka. Fin duh je napolnil ozračje,

kajti povsod so same cvetlice, lepe in dišeče. Mir in molk vlada tu zgoraj, le tu in tam slišiš šepet zaljubljenih parčkov: povsod dva in dva. Kako primeren je Kalemegdan recimo za sanjarenje; pisatelji in pesniki lahko zbirajo tu zgoraj gradivo za svoja dela. Prijeten mrak gospodari na Kalemegdanu, le redke so umetniško izdelane svetilke, katerih odsev tvori s temo prelet kontrast. Stara trdnjava, kjer je danes Vojnogografski inštitut, izgleda zdaj mnogo bolj mogočna in nepremagljiva, kot je v resnici. Nato upreš s ponosom in s spoštovanjem oči v mogočni Meštrovčev spomenik, postavljen iz hvaležnosti do Francije; drugi »Pobednik« stoji nedaleč od tega. In sedaj pride najlepše: krasen pogled, ki se ti nudi s Kalemegdana na pokrajino in na Beograd, ki leži kot pod nogami tega razgledišča in se kakor na njegovi levici dvigne do vrha. Spodaj pod mogočno trdnjavo se stekata Sava in Donava, tukaj, baš pod prestolico Jugoslavije združujeta vse tri bratske narode: Slovence, Hrvate in Srbe. Le da bi se dovolj poznali in ljubili! Na nebu migljajo zvezde, mesec sveti s svojo srebrnobledo svetlobo, reflektorji iščejo letala nad zemunskim aerodromom, meni pa se v tem rajskem zatišju na Kalemegdanu poraja misel za mislijo...

*

Iz naše krasne prestolice sem odnesel kar najboljše vtise, kajti Beograd je nedvomno zelo lepo mesto in vsak Jugoslovian je lahko upravičeno ponosen na svojo prestolico — ona predstavlja delo vse Jugoslavije ter kaže ogromen življenjski razvoj vsega našega naroda!

A. K. Grim

Bogastvo

Roman

Hitro je odprl vrata.

»Vendar ne kaka slaba sporočila,« je zamrmral proti Byrdu.

A mladi policist mu ni dal odgovora; ni mu bilo lahko pri srcu, zato je rajše molčal. Gryce je bil dobre volje in je kazal prijetno razpoloženje. Občudoval je slike v ateljeju, trenutek je zadržal gledal »Sen pesnika«, a ni se dal muditi.

»Gospod Degraw,« je povzel besedo, »prihajava v malo nerodni zadevi. Imam nalog — pogled je odmaknil od slike, a umetnika ni pogledal v oči, — vas prijeti v imenu postave in spraviti na varno.«

»Zapreti me hočete?« se je zasmejal Degraw, »kaka čudna šala!«

»Bojim se, da me prav ne razumete,« je pripomnil Gryce resno; »obtožba se glasi na umor in tukaj je zaporno povedljive.«

XIII.

Kogar zadene strela z jasnega neba, tega omami v prvem trenutku in ga napravi brezčutnega. Tako se je godilo z

Degrawom. Ko je policist izvlekel iz žepa zložen papir, je strmel Degraw nanj brez vsakega nemira, vzel nato pismo sam v roke, ga razgrnil in čital vsebinsko, kakor na želja prijatelja brez lastnega interesa.

Sele ko je videl svoje ime in popis gosposke, mu je planila vsa kri v glavo; odmaknil je papir in zaklical:

»To gre vendar predaleč!« Pri tem je gledal Byrda, češ, da se ž njim le šali, pa to ravnanje gre že vendar daleč preko mej dostojne šale. Postal je nemiren.

Degraw je pobledel.

»Byrd,« je zaklical, »kaj naj to pomeni? Kaj se je zgodilo? Ali je bil kdo umorjen, ali me plašijo grozne sanje?«

»Da,« je pritrdil Gryce, »nekdo je bil umorjen. Mlado nedolžno dekle, vam je zaupalo...«

»Signorini se je kaj hudega pripetilo?« je vprašal in se stresel od razburjenja.

Toliko iskrenega sočutja je ležalo v teh besedah, da ga je celo Gryce začel soditi mileje, dočim se je Byrd malo obrnil v stran, kakor da ne bi prenesel pogleda Degrawa, ter odvrnil z zamolklim glasom:

»Nikakega poročila nimam iz Greath Barringtona, odkar sem bil danes popoldne pri vas.«

»O kom vendar govorite? Ne poznam nobene mlade deklice,« je zaklical Degraw začudeno.

Zdaj je Gryce povzel besedo:

»Saj poznate Jenny Rogers — ne mislim ono damo, za katero se zanimam, ampak ono revno delavko brez varstva. Da boste zaradi njene smrti zaprti, toliko vam smem povedati. Vam ni treba odgovarjati, z molčanjem si ne škodujete.«

»Za nedolžnega je molčanje strahopetnost. Niti najmanjšega vzroka ni, da me tako osramotite. Jaz bi naj umoril mlado deklico! Kako smešna je ta obtožba, vam lahko potrdi vaš pomagač. Če bi tudi deklico poznal, kar pa nikakor ni res, bi ne vedel prav nikakega vzroka, da bi njo ali koga drugega hotel umoriti. Enako bi lahko prijeli kateregakoli sprehajalca na ulici in ga zaprli; nesmišelnost in protislovja bi ne mogla biti večja.«

»V tem se vendar močno motite,« mu je nasprotoval Gryce. »Prvi človek na ulici vendar ne nosi redko ime Hamilton Degraw.«

»In v kaki zvezi je zadeva z mojim imenom?«

»V zelo tesni, kar boste kmalu videli. Mogoče se vam posreči sodnika prepričati, da smo vas prijeli po krivici. Če se vam to posreči, bom gotovo jaz prvi,

ki vam iz srca čestitam, ker reči moram — vaše slike so res izborne.«

»Sodnik! Dobro, peljite me k njemu. Hočem govoriti s trezno razsodnim človekom. Jaz — morilec! Zdivjal bi, ako bi brezmiselna vnema policije, ki da zaradi takih gorostasnih obdolžitev zapre ti človeka, kakor sem jaz, ne vzbudila tolikega začudenja.«

Ali Gryce sam pri sebi ni bil trdno prepričan o krivdi svoje žrtve, ali je hotel z nadarjenim umetnikom ravnati obzirno, se ni dalo spoznati; gotovo je le, da je dal umetnika odvesti navidezno brez spremstva in najprej na policijo, namesto pred sodnika, kakor mu je grozil. Ko je stopil pred nadzornika, je rekel kakor da bi se opravičil:

»Tukaj je gospod Degraw. Bridko se pritožuje, da se je proti njemu dvignila taka obtožba in je pripravljen dati vsako zaželeno pojasnilo; zato sem ga tudi pripeljal najprej k vam, namesto na sodnijo.«

Umetnik je pogledal nadzornika tako odkritosrčno v obraz, da je ta takoj dobil zaupanje do njega.

»Če mi hoče gospod Degraw na moja vprašanja dati dovoljen odgovor, je s tem veliko pridobljeno; a prisiljeni niste govoriti, ovirati pa vas tudi nočem, povejte kar hočete.«

Pred otvoritvijo zimske sportne sezone

TREBA SE JE PRIPRAVITI ZA ZIMSKI TUJSKI PROMET. — POTREBA PROMETNIH ZVEZ.

Le kratka doba nas še loči od časa, ko bodo naši kraji znova oživel od mnogoštevilnih zimskih turistov. Posebno naši kraji v dravski dolini in ob vznožju Pohorja bodo važne postojanke za veliko armado smučarjev. Zato je prav in potrebno, da se ti naši kraji že sedaj temeljito pripravijo, da bodo lahko nudili zimskim sportnikom čim več komforta. To bo tako v interesu sportnikov, kakor tudi v interesu domačinov, ki jim bo to prav lep vir zaslužka.

Za danes bi opozorili samo na nekatere pomanjkljivosti našega zimskega tujkega prometa. Za vsakega smučarja je važno, da pride čim prej do krajev, ki so primerni za smučanje. V Mariboru je to lahko, ker imamo že v najbližji okolici naravnost idealne terene. Gotovo najlepše terene pa imamo v okolici Ribnice na Pohorju in bližnjega Senjorjevega doma. To nam potrjujejo tudi smučarji iz drugih krajev, predvsem iz Zagreba, ki vsako leto v večjem številu obiskujejo ta kraj. Žal naletimo tu na prve nedostatke. Pomanjkljiva je namreč prometna zveza med železniško postajo Brezno in trgom Ribnico. Številnim zimskim turistom so le malokdaj na razpolago vozovi. V letnem času je bil nekoč med omenjenima krajema vpeljan avtobusni promet. Zadeva pa se menda ni rentirala in so to opustili. Nihče pa menda še ni pomislil, da bi se to rentiralo v zimskem času. Zato bi bilo razveseljivo, da bi se misel avtobusnega prometa med Brezno in Ribnico v zimskem času čim prej uresničila. Morda bi vso zadevo podprla naša planinska, zimsko-sportna in tujsko-prometna društva. S tem bi ta naš kraj pridobil ogromno na privlačnosti.

Je pa še drug nedostatek v pogledu tujkega prometa pozimi, ki zadeva vse kraje. Je to pomanjkanje prenočišč. Umestno bi bilo in tudi ne brez haske, da bi prebivalci krajev, ki pridejo v poštev za zimski sport, pripravili primerna prenočišča za goste. To je nujno potrebno, ker večina teh krajev nima toliko prenočišč po gostilnah, kot bi to bilo z ozirom na število tujcev potrebno. Naj merodajni nekoliko razmišljajo o tem. Ponovno apeliramo na vse organizacije, ki se bavijo s tujskim prometom in zimskim sportom, da poskrbe že sedaj za vse navedeno, da jih ne bo prelutela zima in da ne bo zopet zamujena prilika!

ŽALNA MANIFESTACIJA SPORTNIKOV.

Naša vrhovna sportna instance, Jugoslovanska nogometna zveza, je sklenila ustanoviti v humane sportne namene

Fond viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Odredila je, da se jutri v nedeljo 28. t. m. odigrajo v vseh sportnih središčih naše države nogometne tekme med lokalnimi rivaloma.

V Mariboru igra domača rivala ISSK Maribor in SK Železničar s svojima prvima garniturama. Tekma se bo pričela ob 14.50 uri na igrišču ISSK Maribor v Ljudskem vrtu. Ob 14.30 uri bo akt pri-sege, ki jo bo izvedel podpredsednik tukajšnjega Okrožnega odbora LNP g. Josip Ošlak. Vabilu OOLNP na zaobljubo se bodo brez dvoma odzvali vsi funkcionarji in igralci. Naj se mu odzove tudi mariborsko sportno občinstvo v čim večjem številu! Določena je zelo nizka vstopnina.

TEKMOVANJE ZA PRVENSTVO LNP SE NADALJUJE 4. NOVEMBRA.

Poslovni odbor LNP je na svoji zadnji seji definitivno določil razpored in termine vseh še preostalih prvenstvenih tekem v vseh razredih in okrožjih LNP, ki so bile zaradi nastalih nepredvidenih zaprek prekinjene.

Novi termini so naslednji:

4. novembra: Rapid : Svoboda, Čakovečki SK : Železničar, SK Celje : ISSK Maribor, Drava : Mura.

11. novembra: Rapid : Ilirija, SK Celje : Železničar, Čakovečki SK : ISSK Maribor, Hermes : Svoboda, SK Gradjanski : Drava.

18. novembra: Čakovečki SK : Ilirija, Hermes : Rapid, ISSK Maribor : Železničar, Mura : Gradjanski, Drava : Ptuj.

25. novembra: Ilirija : Železničar, ISSK Maribor : Hermes, Čakovečki SK : Ilirija, Svoboda : Železničar.

2. decembra: SK Celje : Ilirija, Svoboda : Železničar, Čakovečki SK : Hermes.

8. decembra: Hermes : Ilirija.

9. decembra: Železničar : Hermes, Ilirija : ISSK Maribor.

16. decembra: Ilirija : Svoboda, Rapid : ISSK Maribor.

Tekme se odigrajo na prostoru prvoimenovanega kluba.

Gospodarske vesti

Nova avstrijska odredba v obmejnem pasu. Kakor je znano našim čitateljem, so avstrijske oblasti s 1. oktobrom t. l. prepovedale vsak prenos blaga iz naše države čez mejo. Proti temu pa se je upravičeno pritožilo avstrijsko obmejno, pa tudi naše prebivalstvo. Avstrijske oblasti so zato obljubile, da bodo svojo prvotno odredbo omilile in izdale novo, ki naj bi stopila 8. t. m. v veljavo ter vsebovala podrobnosti glede prenosa ži-

vil iz našega obmejnega pasu na avstrijsko ozemlje. Po tej naredbi smejo prenašati živila samo družinski očetje, ki imajo letno manj kot 2000 šilingov dohodkov in nimajo več kot 5 oralov posestva. Živila smejo prenašati samo ob delavnikih, in sicer od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Vsem prebivalcem so obenem bile odvzete dosedanje prehodne izkaznice, ki so služile kot dovolilnice za prenos živil in so dobili nove samo taki, ki so po novi naredbi do tega upravičeni. Posledice nove odredbe pa so se poznale že prvi dan. Dočim je poprej ob sobotah prekoračilo mejo okrog 2000 ljudi, ki so prišli nakupovat živila v Št. Ilj, jih je prišlo prvo soboto komaj 20, in še to sami brezposelni. Po novi odredbi imajo pravico do prenosa živil avstrijski obmejni varnostni organi in železničarji. Ti pa so po navadi v času, ki je določen za prenos, v službi in je na ta način avstrijska oblast praktično preprečila prenašanje živil iz našega obmejnega pasu na avstrijsko ozemlje.

Zaščita domače trgovine. Ministrski svet je na predlog ministra za trgovino in industrijo predpisal naslednjo uredbo o ustanavljanju trgovin v velikem obsegu: prepovedano je ustanavljanje trgovin v velikem obsegu, velikih skladišč po členu 140., odstavka 3. obrtnega zakona. Za trgovine velikega obsega se smatrajo trgovine, ki v večjem obsegu trgujejo z blagom raznih strok, razdeljenim po oddelkih po vrstah blaga in v prostorih, ki obsegajo več kakor eno nadstropje. Prepovedano je tudi razširjanje obstoječih trgov velikega obsega, bodisi da bi se uvedle nove stroke, bodisi da bi se razširili prodajni prostori. Prepovedi po čl. 1. te uredbe se pa ne nanašajo na trgovine velikega obsega, ki so začele delovati pred uveljavljanjem te uredbe. Te trgovine morajo v roku meseca dni po uveljavljanju uredbe prijaviti splošni upravni oblasti stroke, s katerimi so doslej trgovale. Za kršitve te uredbe se bodo izvajale določbe o kršitvah in kaznih obrtnega zakona. Ta uredba pa stopi v veljavo z dnem, ko bo objavljena v »Službenih Novinah«, prenehala pa bo veljati dve leti po uveljavljanju.

Čudno navijanje cen. Na našem živilskem trgu prodajata vampe samo dve stojnici. Mnogo je revnih ljudi, ki si ne morejo kupiti mesa, pa so se za priboljšek zadovoljili z vampi, ki so jih še do pred kratkim prodajali po 4 Din kg. Zadnje dni pa je cena vampov iz neznanega vzroka naenkrat poskočila na 6 Din kg. Zakaj to? Vampi so vendar odpadki, ki ne pridejo v poštev pri kalkulaciji mesa. Če pomislimo, da dobimo za 6 Din že 1 kg mesa, potem so vampi zares veliko predragi. Naše tržno nadzorstvo naj se zgane in naj napravi red, ker pretirano navijanje cen živilskim potrebščinam je v teh težkih časih neumestno.

Zrcalo našega gospodarstva. Društvo industrijecev in veletrgovcev v Ljubljani je objavilo za dobo od 11. do 20. t. m. naslednjo statistiko (številke v oklepaju se nanašajo na isto dobo v lanskem letu). Otvorjeni konkurzi: v dravski banovini, Beogradu, Zemunu in Pančevu 1 (1), savski, vrbaski, drinski, zetski in vardarski — (—), primorski — (1), donavski — (2); razglašene prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 2 (—), savski, drinski, zetski, donavski, moravski, vardarski — (—), primorski 2 (—), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (—); končana konkurzna postopanja: v dravski banovini 2 (3), savski 3 (3), vrbaski — (—), primorski 4 (1), drinski 2 (1), zetski 1 (—), donavski 4 (—), moravski — (1), vardarski — (1), Beograd, Zemun, Pančevo 3 (0); potrjene prisilne poravnave: v dravski banovini 1 (4), savski — (2), vrbaski 1 (2), primorski — (1), drinski, uteski, moravski, vardarski, Beogradu, Zemunu in Pančevu — (—), donavski — (2).

Naša trgovina z Avstrijo. Po avstrijskih uradnih podatkih je znašal v septembru naš uvoz v Avstrijo 7 milijonov 200.000 šilingov. Skupno je znašal uvoz v Avstrijo v prvih 9 mesecih 71 milijonov 400.000 šilingov, avstrijski izvoz k nam pa 38 milijonov 300.000 šilingov.

Izvoz naše živine v ČSR. Po uradnih podatkih smo izvozili v letošnjem septembru v republiko Češkoslovaško 1702 prašiča, dočim smo izvozili lani v septembru 5116 prašičev.

Kredit za gozdoznanje. Ministrstvo za gozdove in rudnike je odobrilo društvu za združenstvo zaščito gojenčkov in mladine v Mariboru 30.000 Din za ureditev in gozdoznanje okolice doma otroškega okrevališča na Pohorju.

Sejem za prašiče. Na včerajšnji sejem za prašiče so pripeljali 323 glav. Kupčija je bila srednja in jih je bilo prodanih 148. Cene mladim prašičem so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari 50 do 70 Din, 7 do 9 tednov 80 do 90 Din, 3 do 4 mesece stari 130 do 150 Din, 5 do 7 mesecev stari 200 do 300 Din, 8 do 10 mesecev stari 320 do 400 Din, leto stari pa od 600 do 700 Din. Kilogram žive teže so prodajali po 5 do 6 Din, mrtve teže pa od 8 do 9.50 Din.

Današnji trg je bil pravi jesenski trg in izredno bogato založen. Kmetje z Dravskega polja so pripeljali 32 vozov zaklanih prašičev, 76 vozov raznih poljskih pridelkov in 31 vozov sadja. Bogata izbira je bila na trgu za kokoši in na trgu za zelenjavo. Cene blagu pa so ostale nespremenjene in je bila kupčija ves dopoldne zelo živahna.

Razlika.

»Povej mi razliko med previdnostjo in strahopetnostjo!«

»Previdnost je, če imaš sam strah, če se, pa drugi boje, je to strahopetnost.«

POSJOJILNICA R. Z. Z O. P. MARIBOR, NARODNI DOM

USTANOVLJENA LETA 1882

Stanje hranilnih ylog 60 milijonov dinarjev
Rezervni zaklad 9,668.000 Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje

Mali oglasi

Razno

JOS TICHY IN DRUG.

Konces. elektrotehnično podjetje. Maribor. Slovenska ul. 16, tel. 27-56. izpeljuje elektroinstalacije stanovanjskih hiš, vil, gospodarskih objektov, zaloga motorjev, lestencev, svetilk, elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

PLISIRANJE.

strojni ažur, entlanje, predtiskanje, nabiranje zanik. — Atelje za perilo Rupnik, Slovenska 15 4406

NISEM PLAČNICA

za dolgovce, ki bi jih naredil moj mož Andrej Maroh. Antonija Maroh, Cankarjeva 5, Studenci. 4398

CENJENIM DAMAM NAZNANJAM.

da izvršujem vsa naročila spadajoča v šiviljsko obrt po nizkih cenah Sprejemam tudi otroška dela. Uradniški družinam nudim plačilo na obroke. Priporoča se Nina Pahor, damski modni salon, Maistrova ul. 17. 4381

POBIRAM NEVIDNO

zanjke pri svilenih nogavicah. Korman, Gosposka ul. 4428

SENČNIKE

tudi iz s seboj prinesenega blaga, izdelujem ceno. Gosposka ul. 3, vrata 3. 4429

KAM V NEDELJO

popoldne? V gostilno »Mesto Trst«, nasproti bolnice, domače kolone, pojedina klobas, krvavice, pečnice in pristna kapljica. Se priporoča gostilničar Lakoše. 4431

ISCEM GOSTILNO

za v najem. Ponudbe pod »Točen plačnik« na upravo »Večernika« 4438

GOSTILNA GOVEDIČ, NOVA VAS.

Vam nudi dobre domače klobase. Izvrstno belo in črno vino. Se priporoča gostilničar. 4441

Posesi

STAVBENE PARCELE

se oddajo tudi proti hranilnim knjižicam v Studenci. Vprašati Studenci, Aleksandrova cesta 5, Kolnik Maks. 4430

HIŠO

z vrtom poceni prodam Pobrežje pri Mariboru, Aškerčeva ul. 6 4435

HIŠE ALI POSESTVA

pri Mariboru od 30.000 dalje Hiše nadstropnice in vile v Mariboru. Gostilno prodaja Posredovalnica Maribor, Slovenska 26. 4445

PRODAM LEPO PARCELO

ob Državni cesti. Naslov v upravi lista. 4439

Lokal

INDUSTRIJSKO PODJETJE

išče pisarniške, skladiščne prostore Ponudbe pod »Prometni kraj« na upravo lista. 4395

LOKAL

se odda v najem v Lekarniški ulici 7 Vprašati pri Rojku, Tattenbachova 18 4437

Kupim

ZLATO.

zlatnike in platino kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska afinerija zlata Orožarova ulica 8 2642

GUME OSEBNIH AVTOMOBILOV

plačam Din 7—kg. Justin Gustinčič, Tattenbachova 14. 4374

Sobo išče

SOBO

s štedilnikom v okolici Maribora išče upokojenec (ekonom). Ponudbe prosim na upravo »Večernika« pod »Ekonom« 4402

Stanovanje

LEPO STANOVANJE

kuhinja in sobo, oddam. Poizve se od 6.—7. in od 13. do 21. ure. Skrober, Gajeva ulica 13, Pobrežje (pri šoli) 4401

NA UDOBNO STANOVANJE

z zajutrkom sprejme manjša družina dijaka po ugodni ceni k sinu gimnazijcu šestošolcu Vpraša se na Ruški cesti 7/I, Kranjc. 4375

STANOVANJE

v vili, dve sobi, kabinet, kopalnica oddam Naslov v upravi »Večernika«. 4415

GOSPODIČNO

ali gospo vzamem na stanovanje Mlinska ul 35, desno. 4425

STANOVANJE

1—2 sobno išče samski obrtnik v okolici meljskega predmestja. Naslov v gostilni Koštomaj v Mlinski ulici 4447

Sobo odda

SOBO.

lepo opremljeno, s posebnim vodom, električno razsvetljavo, oddam mirnemu gospodu. Ruška c 7/I, Kranjc. 4403

OPREMLJENO SOBO

s posebnim vodom, električno lučjo, oddam. Magdalenska ul. 50. 4396

MIRNI, SAMSKI ŽENSKI se odda s 1 novembrom dvo-riščna soba. Naslov v upravi. 4416

OPREMLJENO SOBO, čisto, solučno, mirno, na lepem kraju z uporabo kopalnice, oddam. Vprašati dr. Verstovškova ul 6/II, vrata 19. 4134

SOBO

s posebnim vodom, higijensko, z dvema posteljama, oddam s 1. novembrom ali takoj. Frankopanova 14/I. stan. 5. 4448

Oddam takoj VELIKO, PRAZNO SOBO mirnim zakoncem Koroška cesta 106. 4434

Oddam takoj OPREMLJENO SOBO s štedilnikom Meljska c. 59. 4443

Dve lepi OPREMLJENI SOBI oddam takoj. Magdalenska ul. 16/I. 4444

Prodam

SPALNICE

politrane najmodernejši vzorci, iz mehkega in trdega lesa ter razno drugo pohištvo po znižani ceni prodam. Priporočam se za vsa mizarstva in pohištvena naročila. Mizarstvo podjetje Rudolf Kompara, Aleksandrova cesta 48. 1641

MOTORNO KOLO »ARIEL« najnovejši tip, 4-cilindrsko, prodam ali zamenjam za mali avto. Naslov v upravi »Večernika«. Istotam napredaj popolnoma nova kopalna banja. 4400

PRODAM BLAGAJNO WERTHEIM.

št. 2, za Din 2000, kompletni »Glaser-Unger« in druge jur. knjige za 1/2 vrednosti Dr. Rudolf, Slov. Konjice. 4391

RADIOAPARAT

dober, poceni napredaj, deluje brez antene Ferkova 11. 44

ŠIVALNI STROJ

pogrešljiv, malo rabljen, prodaj poceni Ussar, Trubarjeva ul. 9. 4413

OTROŠKA POSTELJA kompletna, dobro ohranjena, na prodaj pri Ussarju, Trubarjeva ul. 9. 4414

»WERTHEIM« BLAGAJNA nova, in zidni tresor napredaj. Naslov v upravi »Večernika«. 4417

NAPRODAJ KNJIŽICA

30.000 Din Ruška cesta 3-I desno 4423

ODEJE

pernice, rjuhe, srebrni pribor, dve postelji, stroj za meso, porcelan. Ruška cesta 3-I, desno. 4424

PERJE

puh pernice, odeje, zavese kupite najceneje pri F. Novaku, Vetrinjska 7, Koroška 8. 4433

NA PRODAJ NAMIZNA JABOLKA.

Trubarjeva ul. 11/I. 4436

HRANILNE KNJIŽICE:

Spodnještajerske Din 28.000, Mestne hranilnice Din 56.000, Narodni dom Din 26.000, ugodno prodam. Ponudbe na upravo pod »Kapitalist«. 4442

Službo dobi

ZAKONSKI PAR

brez otrok dobi prosto stanovanje in druge ugodnosti ter plačo proti dnevnu delu hišnika Prednost imajo upokojeanci. Naslov v upravi lista. 4408

ZASTOPNIKA ZA MARIBOR

dobro vpeljanega pri speceristih, išče za takoj tovarna hranil. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Agilen« 4409

Službo išče

ZAKONSKI PAR

brez otrok išče mesto hišnika. Marija Rakuša, Košaki 12 4407

DEKLE

srednjih let išče službo, pri mali družini, zna dobro kuhati. Studenci, Ciril-Metodova ul. 11. 4421

KRZNO

vsake vrste od najcenejše do najfinije kvalitete in izpeljave priporoča trgovina s krznom

J. ŠOPER, Glavni trg 9

zraven manufakture Majer Popravila izvršujemo točno po solidni cenah 4212

Največja izbira

pletenin in perila

samo pri

M. Tomažič

Maribor, Dvorakova 10.

Ogled si neobvezno našo zalogo.

Krznno za obšive,

kakor

krznjeni plašči

za letošnjo sezono dospeli.

Trgovina s krznom in kožuhovino

GRANITZ

MARIBOR 4179

Spomnite se CMD

Pouk

VIŠJEŠOLEC

hum. gimnazije, ki bi poučeval v vseh jezikih 2 četrtšolca, dobi stanovanje, zajetek, južno in nekaj denarja Soba separirana, luč prosta, blizu šol. Dopise na upravo »Večernika« pod »Resnost«. 4399

ANGLEŠKI POUK. Miss Oxley, Krekova ul. 18-II 4330

Znanja želi

PRIJATELJSTVO

situirane dame išče temperamentni mladi Zagrebčan. Popolna diskrecija. Cenjene dopise pod števil 4418 na upravo. 4427

Zgubljeno

ZATEKEL SE JE LOVSKI PES.

sivo rjave barve z znamko št. 126, sliži na ime »Tref« Izroči se naj proti nagradi v Vetrinjski ulici št. 3 4440

la. sadno drevje

dobavlja 4450

Banov. trsnica in drevesnica v Kapeli

pošta Slatina Radenci.

Čitajte »Večernik«

Cenjene dame!

Naznanjam, da izvršujem najfinije, kakor tudi navadna krznarska dela strokovnjaško, hitro in poceni.

Valentin Železnik - krznarstvo

Loška ulica 18 (pri Butolenu) 4397

Halo Radio Maribor!

Dobil sem pristno novo Dalmatinsko vino, točim ga po Din 8- liter. Kdor dokaže, da ni pristno kot je zrastle, pije zastoj. — Tudi na veliko!

Vabi gostilničar »Pri Zlati hruški«

Grubič Mate, Frankopanova ul. 2

Otvoritevno naznanilo!

Na vogalu Tattenbachove in Kopališke ulice nasproti Narodnega doma v Mariboru, otvorim dne 1. novembra 1934

krojaški modni salon

Izdela bom po naročilu moška oblačila vseh vrst po individualnem okusu in najnovejšem kroju skrbno, vestno in poceni. Prepričajte se in prekusite moje priporočilo.

Satler Srečko.

Naročniki kupujte pri naših inserentih ter oglašujte

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, prej južnoštajerska hranilnica